

2018-08-30
N2018/04600/SPN

Näringsdepartementet

Boverket
Box 534
571 23 Karlskrona

Uppdrag att ta fram en samling exempel om mångfunktionella gator

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att sammanställa exempel på omvandling av tidigare genomfartsleder till stadsgator, som är mångfunktionella, där många olika behov och intressen hanteras samlat och där teknikutvecklingens och digitaliseringens möjligheter nyttjas för att skapa levande och hållbara stadsmiljöer. Exemplen kan vara både internationella och svenska.

Sammanställningen ska innehålla beskrivningar av åtgärder i den fysiska miljön men även planer, program eller liknande som möjliggör implementering av mångfunktionella (smarta) gator. I sammanställningen ska framgångsfaktorer, synergieffekter, målkonflikter och/eller hinder för implementering beskrivas för respektive exempel. Redovisningen kan även innefatta exempel där slutresultatet inte lever upp till ambitionen, med syfte att ringa in vilka hinder som kan motverka utvecklingen av mångfunktionella (smarta) gator.

Boverket ska även sprida kunskaper och erfarenheter som inhämtas. Sammanställningen ska tjäna som kunskapsbas för relevanta aktörer inom samhällsbyggnadssektorn.

Boverket ska samverka med Trafikverket och andra relevanta myndigheter under genomförandet av uppdraget och bidra med de resurser som respektive myndighet bedömer skäligen.

Boverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 28 februari 2019.

Skälen för regeringens beslut

Som ett led i att möta de stora samhällsutmaningar som Sverige står inför inrättades i juni 2016 fem strategiska samverkansprogram. Ett av dessa är samverkansprogrammet för Smarta städer där innovation, teknik och digitalisering ska möjliggöra för de framtida urbana miljöerna att bli långsiktigt hållbara. Ett område som prioriterats inom samverkansprogrammet Smarta städer är mångfunktionella (smarta) gator. Gator har i alla tider utgjort en viktig del i det offentliga rum där människor rör sig, vistas och möts och hur de utformas och vilka åtgärder som görs i anknytning till gator blir därmed centralt för städernas fortsatta utveckling.

På grund av tidigare trafik- och stadsplaneringsideal är många av genomfartslederna i dag trafikseparerade och infrastrukturen kan utgöra en barriär i staden. På grund av generell tillväxt och utveckling av nya bostadsområden kan det innebära att dessa genomfartsleder kommer i konflikt med stadsutveckling. Det finns ett flertal stora pågående och kommande projekt där tidigare genomfartsleder byggs om till stadsgator, till exempel i Sundbyberg, Göteborg, Västerås, Uppsala, Sundsvall och Umeå.

Sådana typer av stadsutvecklingsprojekt måste ta in många parametrar i och med att det är i gaturummen som många av stadens funktioner och behov tas omhand. Det handlar inte bara om behoven för trafik och rörelse utan även för exempelvis teknisk infrastruktur, stadsgrönska, dagvattenhantering, handel, service, konst, kultur och uteserveringar. Det är många intressen och aktörer som ska samordnas vilket kan leda till intressekonflikter såväl som synergimöjligheter och förutsätter därför nya smarta lösningar där även digitalisering, klimatförändringar m.m. är viktiga parametrar att ta med för att framtidssäkra projekten.

Att gaturummet är av betydelse för att ta hand om utmaningar i framtiden tydliggörs i propositionen Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110) och i skrivelsen till riksdagen Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling (skr. 2017/18:230). Med gaturum i städerna som är väl gestaltade och anammar digitaliseringens möjligheter så kan detta bidra till inkluderande miljöer med god tillgänglighet, motverka utanförskap, segregation och ohälsa samt att klara många av klimat- och miljöutmaningarna.

För att omvandling av tidigare genomfartsleder till stadsgator ska innebära att det offentliga rummet utvecklas och spelar en central roll för städernas utveckling behöver kunskap byggas upp och spridas till flera kommuner i landet. Mot denna bakgrund bör Boverket få i uppdrag att sammanställa och sprida den kunskap som finns inom detta område. Goda exempel kan återfinnas både i Sverige och i andra länder. Rådet för hållbara städer kan fungera som ett naturligt forum för att lyfta fram och diskutera konkreta exempel.

På regeringens vägnar

Peter Eriksson

Mikaela Nilsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/KL

Näringsdepartementet/D, IFK, TIF och TS

Kulturdepartementet/KL

Trafikverket